

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
281-12/18
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел. бр. 7160 датум: 7. 3. 2018.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

ПРАЋЕЊЕ ПОСТУПАЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА ПРЕМА МИГРАНТИМА
И ТРАЖИОЦИМА АЗИЛА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Извештај о посети Центру за азил Боговађа Праћење поступања по препорукама

Београд, фебруар 2018. године

1. УВОД

На дан посете¹ у Центру за азил је боравило 137 миграната, 102 пунолетна (67 мушкараца и 35 жена) и 35 деце (23 дечака и 12 девојчица). У Центру се налази 44 самаца и 7 самица, док су остала лица са породицама. Највећи број миграната је из Авганистана, затим из Пакистана и Ирака, као и из афричких земаља и са Кубе. Најкраће су овде мигранти који су примљени пре 1 месеца, а има и оних који су овде 2 године. Тренутно у Центру борави и 5 малолетника без пратње, од којих су сви дечаки - тројица из Авганистана, један из Ирана и један из Пакистана.

У Центру за азил је ангажовано по 2 службеника Комесаријата у седмодневним сменама, који током целе смене 24 часа бораве у Центру. Ангажовано је и 19 особа преко Црвеног крста који раде на одржавању објекта: на домарским пословима, у кухињи и као чистачи. За одржавање просторија у Центру задужено је 6 чистачица, док мигранти имају обавезу да воде рачуна о собама у којима бораве, тако да је хигијена у Центру задовољавајућа.

Службеници Комесаријата наводе да су у последње 2 године имали 4 обуке о насиљу и тортури у вези са мигрантима. Материјали са ових обука се прослеђују свим центрима, како би са садржином било упознато што више службеника који раде са мигрантима. У регистратору у канцеларији службеника су пронађени материјали о Конвенцији против тортуре.

У претходном периоду реновирано је лево крило Центра и садашњи капацитет је 200 места. Породице су смештене у засебним собама које имају купатило, док су самци смештени у већим собама и имају заједничка купатила. Они који су склони ремећењу реда су остали у приземљу објекта, како би били под непосреднијим надзором обезбеђења. Током посете смештање миграната у реновиране капацитете још није било окончано.

У Центру постоји вешерница и сви мигранти имају могућност прања веша једном недељно по утврђеном распореду. Мигрантима се редовно дели гардероба и средства за хигијену, а Црвени крст обезбеђује пелене и храну за бебе. Осим тога, мигрантима се дели и новчана помоћ, а износ помоћи зависи од тога да ли су мигранти самци или су смештени са породицом, као и од броја деце.

Мигранти могу слободно да излазе из Центра, али је договорено са њима да се јаве они који долазе после 21:00, када службеници врше пребројавање.

У Центру за азил је обезбеђена соба за друштвене активности, у којој раде хуманитарне организације. Мигрантима су доступни курс шивења, јога, физичке вежбе, пројекције филмова и часови енглеског и српског језика. Неки од миграната су већ завршили обуку шивења и добили сертификат од Центра за образовање и културу „Божидарац - 1947“ на енглеском језику, који им може користити за лакше проналажење посла. Групе су подељене по узрастима (посебне активности су намењене за децу до 7 година, децу школског узраста и одрасле) и по земљама порекла, због међусобног неслагања

¹ НППМ је раније посетио Центар за азил у Боговаћи у августу 2016. године, неколико недеља након што је Центар поново почео да прима мигранте (17. јула 2016. године). О овој посети је сачињен Извештај о посети Центру за азил Боговаћа бр. 281-71/16 од 21. септембра 2016. год.

миграната из различитих земаља. Представници хуманитарне организације наводе да у групама има по око 30 миграната, као и да деца долазе стално.

MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY
11-12:30 ACTIVITIES FOR KIDS < 7 YEARS برنامه فعالیت برای بچه های 7 ساله	11-12:30 ACTIVITIES FOR KIDS < 7 YEARS برنامه فعالیت برای بچه های 7 ساله	11-12:30 ACTIVITIES FOR KIDS < 7 YEARS BARBER SHOP برنامه برای فعالیت ها برای کودکان با کتف و تیغ	11-12:30 ACTIVITIES FOR KIDS < 7 YEARS برنامه فعالیت برای بچه های 7 ساله	11-12:30 ACTIVITIES FOR KIDS < 7 YEARS برنامه فعالیت برای بچه های 7 ساله
12:30-13:30 SEWING خیاطی	12:30-13:30 SEWING خیاطی	12:30-13:30 SEWING خیاطی	12:30-13:30 SEWING خیاطی	12:30-13:30 SEWING خیاطی
13:30-14:30 LUNCH وقت غذا خوردن ظهر	13:30-14:30 LUNCH وقت غذا خوردن ظهر	13:30-14:30 LUNCH وقت غذا خوردن ظهر	13:30-14:30 LUNCH وقت غذا خوردن ظهر	13:30-14:30 LUNCH وقت غذا خوردن ظهر
15-16:30 ACTIVITIES FOR SCHOOL KIDS برنامه فعالیت برای بچه های مدرسه مکتب	15-16 ACTIVITIES FOR SCHOOL KIDS برنامه فعالیت برای بچه های مدرسه مکتب	15-17 CINEMA FOR KIDS سینما برای بچه های مدرسه	15-16:15 ACTIVITIES FOR SCHOOL KIDS برنامه فعالیت برای بچه های مدرسه مکتب	15-17 CINEMA FOR WOMEN سینما برای خانم ها
17-18 YOGA FOR WOMEN تمرینات یوگا برای خانم ها	16-17 FITNESS FOR WOMEN تمرینات ورزشی برای خانم ها	17-18 YOGA FOR WOMEN تمرینات یوگا برای خانم ها	16:30-17:30 FITNESS FOR WOMEN تمرینات ورزشی برای خانم ها	15:30-16:45 GAMES WITH KIDS بازی با بچه های مدرسه
ACTIVITIES IN CARITAS ROOM		برنامه فعالیت ها در کلاس		

Такође, у Центру се налази и интернет кутак, али и даље постоји проблем са сигналом, зато што се у близини налази војна база и још увек нема техничких услова да се уведе кабловски пренос података.

У Центру нема особа са инвалидитетом. Центар не поседује рампу, те се не примају особе које се крећу уз помоћ колица или штака. У наредном периоду планира се реновирање просторија у приземљу и постоји могућност да ће се тада поставити рампа и оспособити тоалети за особе са инвалидитетом.

Основну школу у Боговаћи похађа 13 деце из Центра за азил, а њих 6 школу за основно образовање одраслих у Лазаревцу. Како је основна школа у близини Центра, деца у школу иду пешке заједно са представницима невладиних организација, док је за децу која иду у Лазаревац Високи комесаријат УН за избеглице (УНХЦР) организовао превоз комбијем. Три малолетника без пратње иду у школу. Један треба да обави систематски преглед како би био уписан, а један, који се недавно поново вратио у Центар, тренутно не иде у школу због здравствених проблема. Нико од деце која су смештена у Центру не похађа средњу школу.

Три малолетника без пратње су под старатељством Центра за социјални рад у Лајковцу. Они имају исту старатељку који долази по потреби у Центар, а службеници једном недељно контактирају телефоном са њом и обавештавају је о свим релевантним догађајима и чињеницама у вези са штићеницима. Један дечак је премештен из

Прихватног центра Суботица и за њега се чека да се достави документација, док је други премештен из Центра за азил Крњача и према његовим наводима и наводима запослених, он ће вероватно имати исту старатељку коју је имао до сада из Центра за социјални рад града Београда – Одељење Палилула, јер је јако везан за њу и у сталном су контакту.

Међу мигрантима ретко има оних који се пријављују за повратак у земљу порекла. Представници Међународне организације за миграције (ИОМ) су у децембру 2017. године организовали повратак за једно лице у Камерун и једно лице чека повратак у Пакистан.

Према наводима службеника Комесаријата, званичним путем мигранти из овог Центра су прешли у Мађарску последњи пут у јануару, када је прелазио по 1 самац дневно. У односу на јануар, Мађарска је још више смањила број миграната који прима и то на по 1 самца или 1 породицу недељно. Према сазнањима службеника Комесаријата, оваква ситуација ће потрајати до почетка априла, за када су заказани парламентарни избори у Мађарској. Представници хуманитарних организација који раде у Центру указали су тиму НПМ на драстичну промену атмосфере у Центру од када се сазнало за ову одлуку мађарских власти и пад заинтересованости миграната за учешће у свакодневним активностима.

НПМ изражава забринутост због могућих последица које би ова мера мађарских власти могла да изазове у центрима за азил и прихватним центрима у Србији, с обзиром да мигранти који су овде смештени већ дуже време, неки и годину дана, чекају на пријем, као и да је Мађарска већ неколико пута редуковала дневни пријем миграната.

2. ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУКАМА

2.1. Праћење поступања по препорукама из извештаја о посети у Центру за азил у Боговаћи

НПМ је након посете Центру за азил у августу 2016. године, надлежним органима упутио укупно 7 препорука мера за отклањање уочених недостатака.

1.

ПРЕПОРУКА август 2016. г.

Центар за азил у Боговаћи ће без одлагања започети вођење евиденције о лицима смештеним у Центру.

ПОСТУПАЊЕ:

За сва лица која бораве у Центру су попуњени породични и индивидуални обрасци и формирано породични досијеи. У досијеима се налазе сви извештаји релевантни за смештај појединаца, као што су извештаји Комесаријата о боравку мигранта у другим центрима. Потврде о намери за тражење азила у Републици Србији се скенирају и након тога враћају мигрантима. Сва лица имају потврде о намери, а уколико се деси да неко дође без потврде одводе га у ПУ Ваљево ради њеног издавања.

Поред ове, води се и јединствена евиденција у табелама, коју је НПМ затицао и у другим центрима за мигранте.

2.

ПРЕПОРУКА август 2016. г.

Овлашћено лице у Центру за азил у Боговаћи ће у случају непоштовања прописаног кућног реда о томе обавештавати Канцеларију за азил.

ПОСТУПАЊЕ:

Обавештења о кућном реду су истакнута у смештајним објектима. Она су преведена на језике које мигранти разумеју. У последње време није било потребе обавештавати Канцеларију за азил. Иначе, представници Канцеларије за азил долазе у Центар једанпут недељно. У Центру је ангажовано приватно обезбеђење које је присутно 24 часа, а полицијски службеници ПС Лајковац обилазе Центар једном до два пута недељно.

Центар нема ограду. Заједничке просторије и двориште Центра су под видео надзором, а према наводима радника обезбеђења, снимци се чувају 30 дана. **У Центру нису истакнута обавештења о видео надзору, те су чланови тима НПМ током посете усмено указали вођи смене да је потребно да се истакну.**

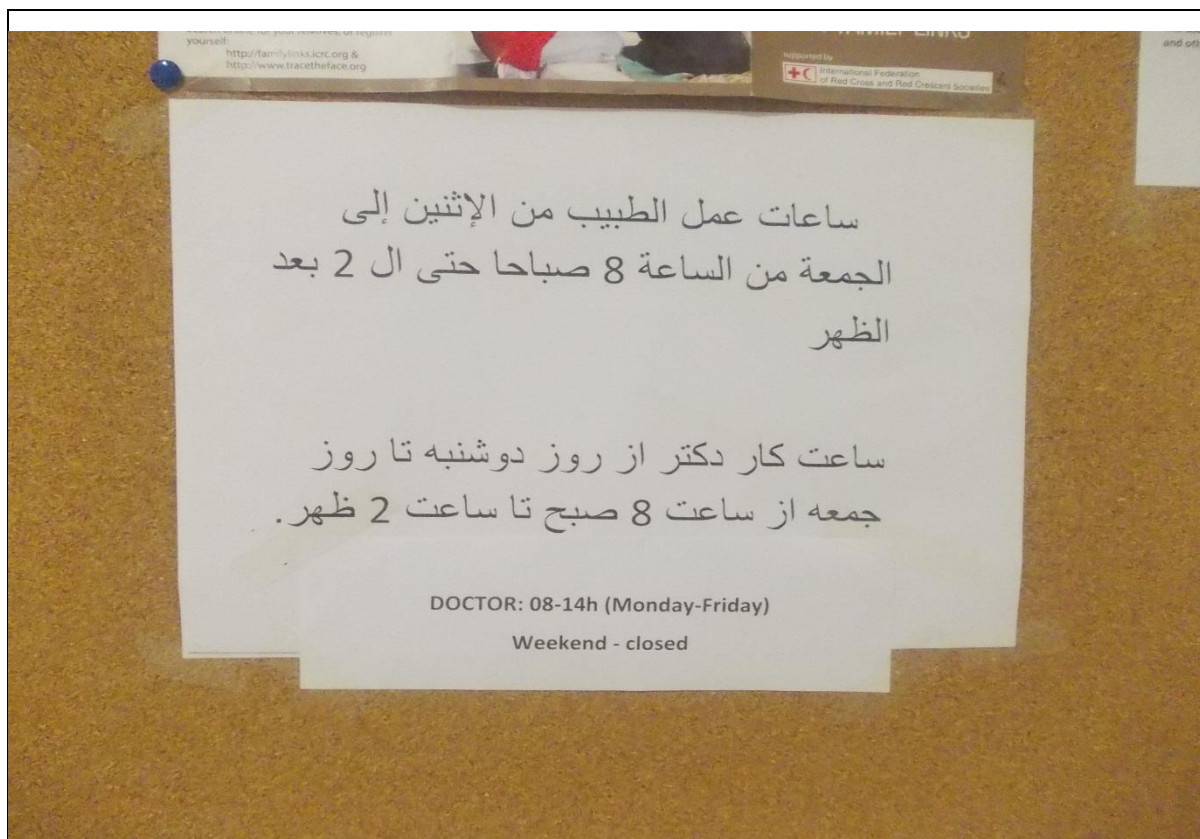
3.

ПРЕПОРУКА август 2016. г.

У ЦА Боговаћа, лекарски извештаји и налази о специјалистичким прегледима миграната/мигранткиња биће доступни искључиво медицинском особљу ангажованом у Центру.

ПОСТУПАЊЕ:

У Центру за азил су побољшани услови за пружање здравствене заштите. Сва медицинска документација је пребачена у амбуланту и доступна је искључиво медицинском особљу. Радним данима од 8 до 14 часова у амбуланти раде по један лекар опште праксе и медицински техничар. Њима су на услузи преводиоци који раде у Центру. Ван радног времена медицинског особља позива се Служба хитне помоћи. По пријему, а пре него што буду смештени у објекте, мигранти пролазе систематски преглед. До првог прегледа су смештени у соби за изолацију, која је у непосредној близини амбуланта. Уколико мигранти дођу у Центар током викенда, воде се на преглед у Дом здравља у Лајковцу. Мигранти који се налазе дуже време у Центру имају отворене здравствене картоне. За остале се од медицинске документације у амбуланти чувају извештаји о лекарским прегледима, који им се предају приликом трајног напуштања Центра. Мигранти се сами јављају за преглед. У амбуланти се води протокол прегледа. Специјалистички лекарски прегледи се обављају по упуту из Центра у оближњим здравственим установама – Дому здравља у Лајковцу и Општој болници у Ваљеву. У Дому здравља им се пружају услуге стоматолога, педијатра и гинеколога (1 мушки и 1 женски гинеколог), а у Општој болници психијатра. Актуелно 9 миграната прима психијатријску терапију. Ову терапију мигранти добијају у амбуланти, а када медицинско особље не ради оставља се терапија службеницима Комесаријата у дозерима, како би је поделили мигрантима – пацијентима. Овакво поступање је успостављено због опасности од злоупотреба психијатријске терапије. Остала терапија се даје мигрантима да држе код себе. У Центру бораве и 3 труднице и одводе се редовно на прегледе.

Медицинско особље је навело тиму НПМ да повремено прегледају мигранте због повреда које су задобили насилно, у или ван Центра, и да је о томе обавештен Комесаријат.

4.

ПРЕПОРУКА август 2016. г.

Центар за азил у Боговаћи истаћиће видно обавештење, на језицима који мигранти/тражиоци азила разумеју, да је исхрана прилагођена верским убеђењима лица исламске вероисповести.

ПОСТУПАЊЕ:

На улазу у трпезарију видно је истакнут јеловник за две недеље, као и обавештење на различитим језицима да је исхрана прилагођена верским убеђењима лица исламске вероисповести.

5.

ПРЕПОРУКА август 2016. г.

Комесаријат за избеглице и миграције би требало да обезбеди у Центру за азил у Боговаћи несметано коришћење такозваног „дечијег кутка“, тако што ће ангажовати лице специјализовано за рад са децом.

ПОСТУПАЊЕ:

У Центру за азил деци и њиховим родитељима омогућено је коришћење „дечијег кутка“. У сарадњи са невладиним организацијама ангажована су лица која су специјализована за рад са децом. Осим њих ангажована су и два преводиоца како би се комуникација одвијала несметано. Деца су подељена у три групе: предшколску, школску и тинејџерску. „Дечији кутак“ је опремљен подлогама за игру, играчкама, таблама за писање и у њему деца могу, у зависности од узраста, учествовати у различитим креативним радионицама, играти се или обављати домаће задатке.

6.

ПРЕПОРУКА август 2016. г.

Комесаријат за избеглице и миграције ће обезбедити континуирано присуство, односно доступност преводилаца у Центру за азил у Боговаћи, како би са странцима смештеним у њему могла да се одвија несметана комуникација.

ПОСТУПАЊЕ:

Преводилац за арапски језик је свакодневно присутан у Центру, а уторком и петком је присутан преводилац за фарси. Такође, у случају потребе они су на располагању и по позиву.

7.

ПРЕПОРУКА август 2016. г.

Канцеларија за азил ће сва лица која се налазе у Центру за азил у Боговаћи и која су добила потврду о израженој намери за тражење азила у Републици Србији регистровати и издати им личну карту за лица која траже азил.

ПОСТУПАЊЕ:

Сви мигранти који су смештени у Центру имају потврду о израженој намери. По доласку у Центар, уколико од раније не поседују потврду, ПУ Ваљево им је у року од неколико дана издаје. У Центру има миграната/тражилаца азила који су пребачени из других центара. Потврде су углавном издаване у ПУ Ваљево, ПУ Београд, ПУ Сремска Митровица и ПС Прешево. Без обзира на то, у Центру је мало правих тражилаца² и већина чека на пријем у Мађарску.

Представници Канцеларије за азил долазе једном недељно у Центар и тада се обављају послови регистрације, саслушања или се подносе захтеви. У тренутку посете представници Канцеларије за азил су били присутни у Центру и обављали су разговоре са тражиоцима азила.

Тим НПМ је обавио разговор са једним мигрантом – тражиоцем азила, чији је поступак по захтеву за азил у току. Он је навео да је обавио 2 интервјуа са службеницима Канцеларије, да је на први интервју чекао око 3 месеца, да је у поступку имао правну помоћ и да су се разговори обављали посредством преводаца.

2.2. Праћење поступања по препорукама упућеним Комесаријату за избеглице и миграције у извештајима о посетама другим центрима

НПМ је приликом посетама другим центрима за прихват и збрињавање миграната (прихватни центри, центри за азил и други) уочавао исти или сличан начин рада центара и поступања према мигрантима, као и могућности за унапређење, па је на основу тога упућивао препоруке Комесаријату које су се односиле на све центре.

1.

ПРЕПОРУКА децембар 2016. г.³

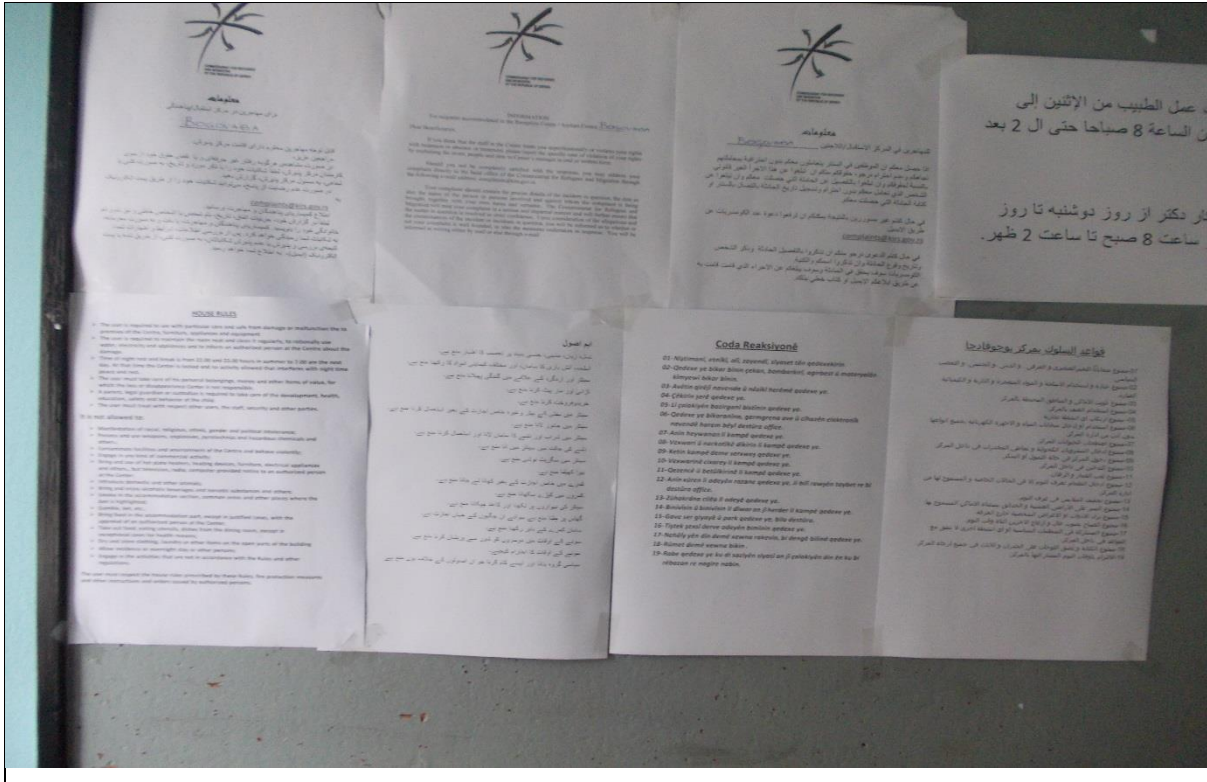
Комесаријат за избеглице и миграције ће у свим установама за смештај миграната и тражилаца азила истаћи обавештења о могућности и процедури притуживања на рад лица ангажованих у установама и информације о релевантним организацијама које им могу пружити помоћ у томе.

ПОСТУПАЊЕ:

Информације о могућностима, процедури и начину притуживања на рад службеника ангажованих у Центру за азил су истакнута на улазима и у ходницима објеката за смештај. Ова обавештења су преведена на неколико језика (енглески, арапски, фарси...). Кутије за жалбе су склоњене, јер се према речима службеника, дешавало да мигранти убацују смеће у њих. У тренутку посете била су истакнута обавештења о планираним активностима и друге информације од значаја за мигранте.

² Мишљење службеника Комесаријата је да 3 мигранта жели азил у Србији.

³ Извештај о посетама прихватним центрима у Принциповцу, Шиду и Адашевцима, бр. 281-98/16 од 12. децембра 2016. год.

2.

ПРЕПОРУКА април 2017. г.⁴

Комесаријат за избеглице и миграције ће у свим центрима за смештај и збрињавање миграната организовати учестале периодичне састанке службеника и представника миграната, током којих би мигранти добили њима значајне информације о дешавањима у центру и могли да службеницима укажу на евентуалне проблеме у вези са радом центра и изнесу предлоге за њихово решавање.

ПОСТУПАЊЕ:

У Центру за азил постоје представници миграната (*community leaders*). Тим НПМ је разговарао са једним од представника миграната, који је објаснио да је његова улога у случају да неко од миграната има неки проблем да оде са њим до службеника Комесаријата и посредује у решавању проблема и комуникацији. Истакао је да је у свакодневној комуникацији са службеницима и да од њих добија информације о будућим дешавањима у Центру.

3.

ПРЕПОРУКА јун 2017. г.⁵

Комесаријат за избеглице и миграције ће предузети мере како би сви центри за прихват и збрињавање миграната (центри за азил и прихватно-транзитни центри) евидентирали ванредне догађаје. Ова евиденција би, као минимум, требало да садржи детаљан опис ванредног догађаја, мигранте који су учествовали у њему и мере

⁴ Извештај о посети Прихватном центру у Дивљани, бр. 281-36/17 од 12. априла 2017. год.

⁵ Извештај о посети Центру за азил у Крњачи, бр. 281-49/17 од 3. јула 2017. год.

које су предузете (позив полицији или другим службама, обављени лекарски прегледи, евентуалне мере предузете према мигрантима и друго).

Комесаријат за избеглице и миграције ће предузети мере како би се у периодичне извештаје свих центара за прихват и збрињавање миграната уносили подаци о ванредним догађајима.

ПОСТУПАЊЕ:

У Центру за азил води се дневник ванредних догађаја. У њега се уписују опис догађаја, мигранти који су учествовали и предузете мере, као и каснија запажања у вези са тим догађајем. Увидом у дневник, утврђено је да је од 18. октобра 2017. године до дана посете забележено 8 различитих догађаја. Посебан извештај о догађају се шаље Комесаријату електронским путем. Овај извештај се потом одштампа и чува у посебном регистратору, и уз њега се прилаже и друга документација, као што су извештаји о лекарским прегледима. У дневнику је забележен случај једног малолетника који је примљен у Центар 11. новембра 2017. године са повредама за које је тврдио да их је задобио од мађарске полиције. У току прошле године забележен је и случај напада миграната на раднике обезбеђења, коме је претходио сукоб између две породице из Авганистана и са Кубе, након чега су учесници кажњени кратким казнама затвора, а по одслужењу казне смештени у Прихватни центар у Пироту. Према речима службеника, инциденти у Центру у последње време нису чести, најчешће су у питању мањи инциденти до којих углавном долази када неко од миграната буде у алкохолисаном стању па прави буку.

4.

ПРЕПОРУКА август 2017. г.⁶

Комесаријат за избеглице и миграције ће у свим центрима за прихват и збрињавање миграната организовати пружање психолошке подршке мигрантима (ангажовањем стручних лица, обезбеђивањем одговарајућих просторија за обављање поверљивих разговора са мигрантима и предузимањем других потребних мера).

ПОСТУПАЊЕ:

Понедељком, уторком и средом у Центру за азил је присутна лекарка психијатар која је запослена у Општој болници у Ваљево. За мигранте којима је психолошка подршка потребна организују се како индивидуалне, тако и групне психотерапијске сесије. Омогућена је приватност разговора и они се обављају у амбуланти или другде у Центру.

⁶ Извештај о посети Прихватном центру у Врању, бр. 281-67/17 од 21. септембра 2017. год.